

"Vi vinder Rummet ind..."

Johannes V. Jensen (1873-1950) var en af det 20. århundredes mest indflydelsesrige danske kulturpersoner. Forfatter til litterære klassikere som Himmerlandshistorier, Den Lange Rejse og Kongens Fald; kåret til århundredets danske roman. Ophavsmand til et næsten ubestigeligt bjerg af kronikker, artikler, fagbøger, digte, rejsebeskrivelser etc.

Mere end et halvt hundrede kortere og længere rejser bragte Johannes V. Jensen til fra Paris til Peking, fra Sevilla til Singapore og fra Nagasaki til New York. På æselryg, til fods, med tog, båd, bil og i luften. Rejserne var benzin på Jensens digtermotor. "Skal jeg tænke nyt, må jeg sanse nyt" kom det til ham allerede som ung, en sen natte-time i en togkupe på vej gennem Belgien. Og sådan blev det!

Særudstillingen fortæller om Jensen og rejsen. Fascination af det fremmede. Indtryk og oplevelser fra Den gamle og Den nye Verden. Udstillingen følger Jensen på sporet af folkeslagernes og den moderne udviklings rødder og er med på hans egen lange rejse mod kanten af sin horisont.

Sidst men ikke mindst trækker udstillingen klare paralleller op til vor egen tids kulturmøder og globaliseringens betydning for, hvordan vi i dag forstår os selv som enkeltpersoner, folk og nation.

Journalistik...

Som ung og forholdsvis ukendt forfatter fik Johannes V. Jensen arbejde som udsendt reporter. I 1898 besøgte han Spanien. Han skulle skrive for Politikens læsere om Den spansk-amerikanske krig. I 1900 besøgte han den store verdensudstilling i Paris. Flere af teksterne blev siden udgivet i bogen *Den Gotiske renæssance* (1901)

Jensen var begejstret for den trykte presse og journalistikkens mulighed for højt tempo og et stort publikum. Med sin unikke blanding af kendsgerninger, kulturkritik og poesi var han en forløber for senere tiders New Journalism.

Det store hjul

"Nu er Waggonen højest oppe. Hvor Montmartre ligger viunderligt. Der falder netop fuld Sol paa denne Braadsø af Huse med *Sacre Coeurs* hvide Skum paa Toppen . . . leve dette Hav! Et brændende ønske for Byen og dens Bevægelse, for det Evige i den Uro, der skyller gennem Gaderne! En Lovsang for dem, der syngende svømmer ovenpaa, og for dem, der sukker og gaar tilbunds!"

"Hør hvor denne By, hvor den vældige By dernede synger! Det er Vers af Jern, Rim i Staal og Sten, det er Rytmer mod Himlen. Naturkræfterne digter... en Spøg er bygget nihundrede Fod op i Luften.

Denne Udstilling bevæger Sindet som en vild Musik, en Harmoni, alle Folkeslags Enighed trods alt.

Det tyvende Aarhundrede suser over Hovedet. Jeg bekender mig til Virkeligheden, jeg bekender.

Lyrik...

Johannes V Jensen skrev digte igennem hele sit forfatter-skab og blev berømt for sin evne til at skabe stemningsbil-leder. Med den epokegørende samling *Digte 1906*, indvars-lede han begyndelsen på modernismen i dansk lyrik og var med til at præge flere generationer af danske forfattere.

Flere af samlingens digte blev til under indtryk af en jord-omrejse i 1902-1903. Således også det måske mest kendte af dem alle: Paa Memphis Station. Her er forfatteren stran-det på sin vej tværs over Nordamerika. Stemningen er i helt i bund. Hvad skal han stille op med sig selv. Regnen siler ned...

Paa Memphis Station

[...] Og se nu, se hvor Mississippi
i sin seng af oversvømmede Skove
vaagner mod Dagen!

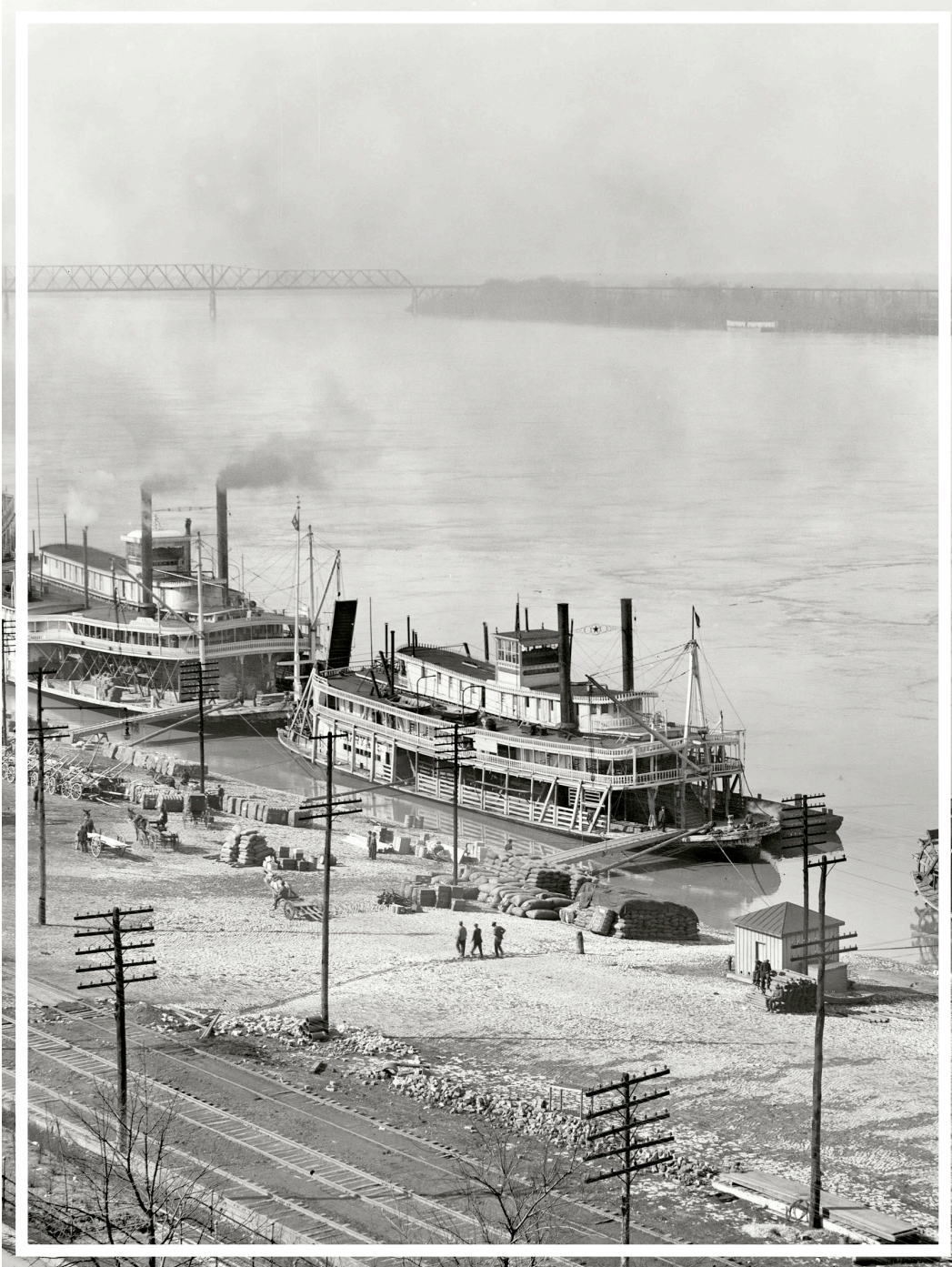
Se hvor Kæmpefloden nyder sin Bugtning!
Hvor den flommer kongeligt i Bue og svinger Flaader
af Træer og laset Drivtømmer i sine Hvirvler!

Se hvor den fører en uhyre Hjuldamper
i sin Syndflodsfavn
som en Danser, der er herre paa Gulvet!

Se de sunkne Næs - Oh hvilken urmægtig Ro
over Landskabet af druknede Skove!

Ser du ikke, hvor Strømmens Morgenvande
klæder sig milebredt med Dagens tarvelige Lys
og vandrer rundt under de svangre Skyer!

Fat dig også du, Uforsonlige!
Vil du aldrig glemme, at man lovede dig Evigheden?
Forholder du Jorden din arme Taknemlighed?
Hvad vil du da med dit Elskerhjærte?

Myter...

Johannes V Jensen udgav igennem sit forfatterskab 11. bind med mere end i alt 150 Myter. Myterne var korte fortællinger, en blanding af poesi og journalistik. Med Myterne opfandt Johannes V. Jensen sin egen helt originale genre i Dansk litteratur.

Under sin jordomrejse i 1902-03 opholdt Jensen sig en periode i Singapore. I myten *Vildsvinet* skildrer Jensen, ikke uden humor, forløbet af en søndagsjagt med en håndfuld tyske fastboere. Selskabet anføres af den pedantiske og mavesvære tysker Herr. Pschorr. Tropesolen bager. Svinene er skudt, jagtselskabet har spist og drukket. Nu skal der tages gruppebillede. Jensen står længst til venstre.

Vildsvinejagt

"Hr. Pschorr ledede Opstillingen af Gruppebilledet. Han insisterede paa, at vi skulle staa med en afhugget Svinekølle i Haanden hver, for at det ikke skulle være Løgn: Han lavede et lille "Tropisk Arrangement" med Ananas i Forgrunden og gav en af de kulørte Kudske Ordre om at staa med den Champagneflaske, vi havde været seks Mand høj om at tømme, for at heller ikke det skulle glemmes. Selv stillede han sig tyk og anmassende beskedent op i Baggrunden med en kinesisk Solskærm som Relief bag Hovedet. Billedet sendte han til *Die Woche*. Ikke sandt, dér har man set det?"

Natur- og kulturhistorie...

Med årene udmøntede Johannes V. Jensens naturvidenskabelige interesse sig i en lang række bøger om både natur- og kulturhistoriske emner. Især var han optaget af Darwin og udviklingslæren. Her fandt han inspiration til sine arbejder om dyrenes og menneskets tilblivelse.

På sine rejser havde Johannes V. Jensen rig lejlighed til, med egne øjne at studere de indfødte folkeslags kultur og levevis. Kombineret med antropologiske og etnografiske studier stræbte han efter at skabe en omfattende syntese af natur- og kulturhistorie.

I bogen *Folkeslagene i Østen* (1943) kunne Jensen således samstille sine egne teorier og iagttagelser fra Asien med skildringer og materiale fra andre opdagelsesrejsende.

Folkeslagene i Østen

"De Indfødte fra Kampong Floden er af denne Australoide type. Fotografiet taler for sig selv. Bemærk den store splitter nøgne Vilde i Forgrunden til venstre med Buen i Hånden - *Det er ham du stammer fra!*"

Johannes V. Jensen

Johannes V. Jensen (1873-1950) var én af det 20. århundredes mest indflydelsesrige danske kulturpersoner. Med sit mageløse digteriske talent, intellektuelle nysgerrighed og ofte markante synspunkter, var han i næsten en menneskealder med til at præge dansk kultur og samfundsliv.

Johannes V. Jensens forfatterskab indbragte ham Nobelprisen i Litteratur i 1944 og dermed international anerkendelse som én af sin tids allerstørste forfattere.

Louison

"Er Rummet ikke mit, er Alverden ikke lige nærværende!
Syng Sange, lid af Længsel, I Boende! Flyv gennem dybe
og usigelige Drømme, I der ikke kan komme længere!
Behold Stederne, I Længselsfulde, og giv mig Rummet
derimellem. Mit Hjærte er let, fordi jeg ikke har Sted. Adieu!
Der ligger en lille Ø i Ostindien ved Navn Misol, den kan jeg
ligesaa godt rejse til som en anden Ø. - Kum hedder en By i
Persien, den vil jeg kanske besøge. Hvad venter der mig paa
Ceylon?
Blinkfyret i Calais' Havn drejede sine Lysvinger op over
Himlen som en Vejrmølle. Vi gik over Kanalen i Ruskegn og
barsk Sø.
En Damper tudede.
Kapstaden! Singapore!
Jokohama! New-Orleans!"